

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Η τουρκική οικονομία και τα προβλήματά της

Η απόφαση της τουρκικής κυβέρνησης να αποφύγει την απαγόρευση κυκλοφορίας και της οικονομικής δραστηριότητας κατά τους πρώτους μήνες της πανδημίας περιόρισε τη μείωση του τουρκικού ακαθάριστου εγχωρίου προϊόντος (ΑΕΠ), από την άλλη όμως κατέστησε ανέφικτο τον έγκαιρο και αποφασιστικό περιορισμό της πανδημίας. Τούτο δεν επιτρέπει στις ευρωπαϊκές αρχές να χαλαρώσουν τους περιορισμούς στις μετακινήσεις από και προς την Τουρκία. Ο τουρκικός τουρισμός, μια από τις ατμομηχανές της τουρκικής οικονομίας και πηγή πολυτίμου συναλλάγματος, πλήττεται καιρία. Η απουσία ευρωπαίων, αμερικανών αλλά και ρώσων τουριστών είναι παραπάνω από αισθητή, και οι συνέπειές της στην απασχόληση και την οικονομική δραστηριότητα σοβαρότατες. Το ίδιο βαρύ είναι το πλήγμα εναντίον και του νέου αεροδρομίου της Κωνσταντινούπολης, έργου εξόχως αμφιλεγόμενου για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, ασφαλείας των πτήσεων αλλά και οικονομικής βιωσιμότητας, ήδη πριν ενσκήψει η πανδημία.

Η προσπάθεια της τουρκικής κυβέρνησης να διατηρήσει αλώβητη την οικοδομική δραστηριότητα, την απασχόληση αλλά και τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις συνδέεται με την επιμονή στην πολιτική χαμηλών επιτοκίων αλλά και τη χορήγηση ελκυστικών στεγαστικών δανείων μέσω των κρατικών τραπεζών, ώστε να μην καταρρεύσει η αγορά ακινήτων. Τούτο βεβαίως υπονομεύει τη σταθερότητα του τουρκικού τραπεζικού συστήματος, το οποίο κατά την προ του Κόμματος Δικαιοσύνης και Αναπτύξεως (ΑΚΡ) εποχή βρισκόταν συνήθως στο επίκεντρο κάθε οικονομικής κρίσεως. Η ανάγκη διαχείρισης βραχυπρόθεσμων κρίσεων εξαναγκάζει την τουρκική κυβέρνηση να θυσιάσει το τουρκικό τραπεζικό σύστημα. Όλα αυτά αντικατοπτρίζονται στην ισοτιμία της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου, ίσως τον πλέον ευαίσθητο δείκτη εμπιστοσύνης στην οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να αποτρέψει τη ραγδαία πτώση της ισοτιμίας κόστισε πολύτιμα συναλλαγματικά αποθέματα και υπογράμμισε την ανάγκη αναζήτησεως δανεισμού με προνομιακούς όρους μέσω κρατών όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Κίνα και το Κατάρ.

Ολα αυτά αντικατοπτρίζονται στην απαισιοδοξία και ανησυχία της τουρκικής κοινής γνώμης για το μέλλον. Η προοπτική της ανεργίας φαντάζει απειλητική για ένα μεγάλο τμήμα της εκλογικής βάσεως του κυβερνώντος κόμματος, που είχε συνδέσει την ψήφο του με την ευημερία που του εξασφάλισε η μακρόχρονη παραμονή του ΑΚΡ στην εξουσία. Η διάρρηξη των όρων αυτού του οιονεί συμβολαίου έχει κατά τις δημοσκοπήσεις αποξενώσει ικανό μέρος παραδοσιακών ψηφοφόρων του ΑΚΡ. Αυτοί αποτελούν και τον στόχο των δύο νεοπαγών κομμάτων, του «Κόμματος του Μέλλοντος» του Αχμέτ Νταβούτογλου και του «Κόμματος Δημοκρατίας και Προόδου» του Αλί Μπαμπατζάν. Η ανάδειξη των αδιεξόδων της οικονομικής πολιτικής ιδίως από τον κ. Μπαμπατζάν έχει φέρει σε δύσκολη θέση την κυβερνώσα παράταξη. Παρά τον αποκλεισμό των αντιπολιτευομένων ηγετών από τα μείζονα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, η αντιπολίτευση αποδεικνύεται ιδιαίτερα επιδέξια στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του Διαδικτύου. Ενα ντοκιμαντέρ, στο οποίο ο Αλί Μπαμπατζάν αφηγείται τους λόγους ίδρύσεως του κόμματός του, έχει συγκεντρώσει περίπου 2.300.000 θεάσεις στο YouTube, ενώ μια μακροσκελής συνέντευξή του έχει υπερβεί τις 2.800.000 θεάσεις από τα τέλη Μαΐου μέχρι σήμερα. Τούτου δεδομένου δεν εκπλήσσει η προσπάθεια της κυβέρνησης να μεταφέρει τη συζήτηση από τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής πολιτικής στην εξωτερική πολιτική, ή να φέρει στην επικαιρότητα ζητήματα συμβολικής σημασίας, όπως η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τέμενος.